

RAMIB - PHD-001

RAMIB - PHD-001

15829
150 E/106

✱

DISSERTATIO
MEDICO-PRACTICA
DE VARIOLIS, ET MORBILLIS
EX CELEBERRIMIS MEDICINÆ
practicis extracta.

IN LUCEM EDITA
pro bono publico, & ad Tyrones proficua.

AUTHORE
JACOBO CIREROLS
*in Hospitali Generali Majorica
Pharmacopeo.*

SUPERIORUM PERMISSU.

Majorica. In Officina Ignatii Frau
Regis Typographi.

NOBILISSIMÆ CIVITATI,
ET SANITATIS CÆTUI
VIGILANTIORI.

ADMODUM PERILLUST.

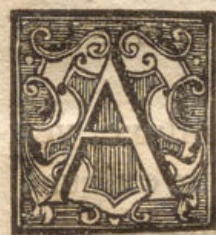
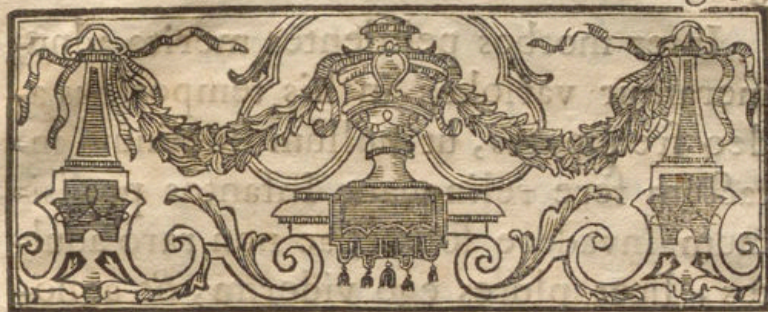

D tuos evolat pe-
des Perillustris, Su-
perior Balearium
tutandæ valetudi-
nis Cætus vigilan-
tissime opus istud
fane exiguum. Ad tuos inquam
evolat pedes exiguitatis ipsius
me conscio; sed tamen pieta-
tis tuæ non inscio. Supleat o-
peris insufficientiam ipsa tua
magnanimitas, supleat recta

mea

mea intentio, qua opus istud
in lucem edo; nullo enim alio
impulsus motu in omnium ocu-
los ipsum profero, nisi, ut per-
fectior modus curandi in cli-
mate nostro morbos hos fluen-
tes ostendatur quo facilius in
bonum publicum prospici pos-
sit. Tua igitur pietate confi-
sus, nec operis insufficientia
perterritus, in boni publici a-
moris pignus, tuique in iuge
obsequii monumentum, hos
medicinæ discursus tibi offero,
dico, & confecro.

Humilior servus Jacobus Cirerols.

UTHORES omnes, qui de
variolis, & morbillis scripse-
re, juxta animadversiones in
curationibus infirmorum il-
lius climatis ab ipsis habitas
scripserunt, & parum discordes conveni-
unt in assignandis affectibus, causis, &
signis, & cum ego incola sim hujus Ma-
joricensis Regni, nullo alio animo, ac
ratione motus opus istud in lucem edo,
nisi, ut ostendam, qualis sit curatio va-
riolarum, & morbillorum in climate nos-
tro ubi nutrimenta omnia crassæ sunt
substantiæ, & sanguinis productiva, &
quo modo agendum, & procedendum sit
in curatione infirmorum simili morbo la-
borantium.

B

In-

Inter morbos pestilentes merito adnumerantur variolæ; in his temporibus adeo frequentes, ut nullum hominum intactum fere relinquant. Infantes potissimum invadere solent, ac non raro adultos; licet plures ego viderim, & agnovi, qui eas nunquam passi sunt, ac extremo senio confecti, absque illis mi-graverunt ex vita.

Variolæ, igitur, vel sunt confluxæ, vel discretæ, primæ sunt cum pustulæ exiguæ, plurimæ tamen, & quasi planæ parum interitii ab una ad aliam relinquentes apparent in facie, licet in trunco, & artubus aliter se habeant; discretæ sunt vero illæ quarum pustulæ mediocriter servant magnitudinem, & aliquid spatii ad invicem relinquant. *Ut abit Piquer cap. de Variolis.*

Ad variolas cognoscendas primo confert constitutionem epidemicam agnoscere; nam si ea epidemice grassante pueri corripiantur febre intensa cum siti nau-

sea &c. signum imminantium jam variolarum est, & est ratio, quia variolæ ut plurimum nondum sunt contagiosæ (quatenus miasma unius variolosi in alium translata, ipsius sanguini immersa perturbationem in eo excitare possunt, donec eorundem expulsionem moliantur) ab aere undique vagante infecto sæpissime ortum suum habere atestatur. *Bagliv. cap. de variolis.*

Secundò in omnibus puerorum morbis, aut de variolis, aut lumbricis, aut lactis corruptione in ventriculo suspicari potest, tribus hisce morbis frequentissime corripuntur; ac nisi Medicus magna premeditatione ad illos attendat unum pro alio assumet. *Piquer.* in variolis, febris adest intensa levi incipiens, durat toto tempore ebullitionis, tribus scilicet diebus, & semper in eodem statu permanet, è contra in vermibus. Rubor in facie, ardor, sitis, dolor capitis, cum gravitate, pulsus celer, vehemens, uri-

urina sanorum similis, tussis sicca, oculorum rubor, oculi lacrimantes, raucedo, difficilis respiratio, somnus profundus, motus epileptici, certum sunt indicium erumpentium variolarum; hæc autem simptomata durant usque ad quartum diem, quò in superficie corporis pustulæ apparere incipiunt numerosæ rubentes; post modum vero in suppuratorem vergentes, sufflavæ, sunt. Est igitur variolosa febris acuta, exanthematica, contagiosa in qua motu quodam critico materia valde tenuis, caustica, corrupta, inflamans, & exulcerans. *Hoffmann.*

Licet aliqui authores ut *Sidenhamus* dicant nunquam posse esse sanguinem maternum gravidationis tempore causam variolarum, cum constet ex anatomicis sanguinem maternum non esse causam materiale generationis: *Etmullerus* asserit causam proximam variolarum esse recrementa quedam lactea ex lacte in
san-

sanguine subjecta eidemque permixta. *Hoff.* asserit provenire à sanguine materno sub gravidationis tempore; quid quid tamen sit, certum esse morbum inflammatorium, ab inflammatoria sanguinis constitutione, ut ex convulsionibus, & aliis signis patet. Si aliqui dicant, cur in uno magis quam in alio tempore ingruant, & ubi morantur in tanto temporis spatio; breviter dico, quod latibulum hujus virulenti humoris, sunt obstructi tubuli spinalis medullæ, ut refert *Hofmann*, & ibi morare potest per multum tempus, usque dum aer insigni labe infectus, nostro corpori subinde accedens, materiam variolarum movet. vide *Piquer*; signa concomitantia, sunt jam narrata, & pro gradu variolarum augentur vel minuuntur.

Variolæ ut plurimum sunt multum periculosæ si cum motibus spasmodicis jungantur. Infantes ut plurimum necant; dummodo febris tertio, vel quarto die
C desi-

desinat, bonum, quia materiam variolarum despumatam significat, è contra si febris neque simpthomata desinant, malum, quia significat materiam variolosam non despumari: variolæ confluentes semper periculosissimæ quippe gravissima simpthomata trahunt, imo si pustulæ planæ appareant, & modo in dies non intumescant, sed declives fiant; signum letale est; si variolæ postquam semel apparuerint iterum retrogradiuntur difficili accedente respiratione, intra viginti quatuor horas interficiunt, quibus futuræ sunt variolæ; febres eorum exacerbatas vidimus cum doloribus dorsi vehementissimis motibusque convulsivis apparentes: in pueris, qui nondum variolas passi sunt, febris sequenti die variolarum eruptionem denotat. *Bagliv.*

CURATIO.

HIS naturæ viis merito insistendum medico nec, aliud agendum, quam

quam ut eidem in opere correctorio, expulsorio, & suppuratorio congruis auxiliis subveniat. Igitur ita instituenda medicatio, ut 1. materia acris, & vitiosa, caustica contemperetur, & ex veterum loquendi more coquatur, simulque effrænes in vasorum & nervosarum partium sistemate primis diebus motus admodum traducantur; 2. ut eruptio secundetur, & languentes circa eruptionis tempus motus erigantur, quo omnis ad corporis habitum pellatur materia, accedens autem in suppuratione secundaria febris moderata servetur, & graviora arceantur pathemata; 3. ac demum declinationis & exicationis tempore sanguinis & humorum massa sub morbo discrasia, impuritate affecta, repurgetur, sicque oriundi ex reliquis morbi tempestive prescindantur.

Sed & ante omnia atendum ad varias opiniones circa sanguinis missionem, & ut taceam rationes mecanicas theoricas;

cas, quæ in aliis Authoribus inveniuntur, solum producam observationes practicas pro nostra theze, & climate proficuas.

Dico quod ante eruptionem, in eruptione, & in suppuratione, semper proficua est sanguinis missio. Ante eruptionem si sanguis nimium ferveat cum impetu caput petat, cum robusto corpore, duro pulsu, & suppressa sanguinis evacuatione sanguinem mitte, quia imminet internæ inflammationes. *Carriø.* & sit ea copia que necessitas urget. *Bagliv.* potissimum in adultis, & juvenibus ubi sanguinis copia peccat; sanguinem mittere commendat *Hofmann.* qua propter remedium venæsectionis magna fuit semper laus, & gloria in tali casu confugeræ uti autumnavit *Hipp.* quia ubi bonus sanguis gignitur: ibi ejus facilis fit abundantia, & est detrahenda ut ahit idem author; quis negare potest alimenta, & potulenta in nostro climate esse

esse multam substantiam saturatam, ideoque bonus sanguis, propterea ejus copia est detrahenda, & sic tractanda est variolosa febris in nostro climate ut facilius acris, & caustica materia eliminare possit sine noxa nervorum sisthematis, & sine periculo suffocationis.

In eruptione dubitant Authores apparentibus variolis necessaria sit sanguinis missio: dico; si simpthomata omnia minuantur proportionē eruptionis variolarum non; sed solo naturæ beneficio, & aliis congruis medicamentis à nobis scriptis criticari potest, è contra vero si apparentibus variolis nec febris nec simpthomata minuantur; sed exacerbantur cum difficultate respirandi, magna extuatione, siti, linguæ, ariditate, tanquam ad facram ancoram ad sanguinis missionem confugiendum est, absque metu alicujus retrocessus ut ahit *Freind. historia medica* & *Avicen. 4. fol. 1. t. 4. cap. 10.*

In suppuratione vero licet tanta sit
inter

inter Authores repugnantia circa sanguinis missionem; dico convenire potest sanguinis missio; casu quo simpthomata non remittant, & sit metus suffocationis propter retrogressum materiae exanthematicae qua propter acredine sua totum sistematis nervosi contractionem adauget, cum pectoris angustia, convulsionibus, deliriis, &c. non dubitant recentiores quanta virtutis sit missio sanguinis in omnibus febribus exanthematicis, ad levanda mortalia simpthomata, quae retrogressus materiae exanthematicae parit, quia mediante sanguinis missione sanguis blando motu per omnia viscera percurere potest, & natura ab onere suo levata aequales ponit conatus, & facilius expellit materiam quam expellere non potuit, quia nimis oppressa. curiosum est quod refert *Celsus lib. 2. de sanguinis missione* haec sunt ipsius verba. Ea febris vehemens ubi rubet corpus, plenae venae tument, cum faucium difficultate sanguinem mitte, quia

quia spiritus strangulat, & amplius refert, si materia vel dehest, vel integra est, vel sui copia male habet, vel corrupta est; nullo modo melius succurrit quam sanguinis missione. Igitur si in variolis suppuratio imperfecte fit, quia dehest in superficie corporis materia & suffocationem minari potest, vel ex sui copia male se habet, quia vassa nimis turgida, stante corpore pleno, sanguinem mitte, quia internae imminet inflammationes, cum constet ex observationibus practicis, eos qui moriuntur ope febre variolosa viscera interna grangenata habere.

His per actis transeamus ad medicamina in primo, secundo, & tertio gradu proficua.

Conveniunt decoct. ex radice viperin. card. benedict. pulv. bezoardic. absorb. philosophic. *prae* scrupul. unum firup. flor tunicae unciam semis. pro diversitate etatis dandum. vel emulsion. 4. sem. frig. maj. ana scrupul. duos decoct. rad.

Ante eruptionem.

rad. viperin. ras. cornu cerv. & flor borrag. sirup. flor. read. unciam semis. pro diversitate etatis dandum.

In eruptione.

Essentia cocheniliae temperat. scrupulum unum. sirup. flor. read. unciam semis. decoct. rad. viperin. ras. cor. cerv. unciam unam, & semis. sed. si cum egressae fuerint denuo evanescant. decoct. fol. card. benedict. uncias duas elixir. alexipharmac. Hofman. scrupul. unum. sirup. flor. read. unciam semis. vel elixir. alexipharmac. cordial. nostrum unciam unam, & semis. liquor. bezoardic. Busi. gut. xii.

In suppuratione.

Ocul. cancror. praed. drachmam semis. antimon. diaphoretic. gran. x. pulv. mirrhæ gran. v. croci gran. ii. cum juscul. avenaceo: vel cornu. cerv. praed. drachmam semis. margarit. praed. coralli rub. praed. ana gran. xv. ofsis decord. cerv. gran. vi. sem. napi gran. xii. pulv. mirrhæ gran. vii. vel aqua fontis ad medias conct. uncias duas sirup. flor. tunicae unciam semis.

mis. spirit. vitriol. gut. vii. quia amara dulcificantur per acida.

Ocul. cancror. praed. drachmam semis. coralli rub. praed. gran. xv. pulv. mirrhæ gran. v. cum juscul.

In exicatione.

Rad. angelic. ter. japonic. gran. xv. matris perlar. gran. x. vel crust. panis albi inferiorem diascord. fracastor. unciam semis. coquantur ad duas vel tres ebullition. in aqua font. libram unam sacchari albi unciam semis. aquae cinamom. unciam unam. pro potu ordinario in diarhea.

In diarrhea.

Tinct. stiptic. Salsing. gut viii vini austeri rubri unciam unam.

In hemorragia.

Olei amigdal. dulc. recent. sine igne. extract. juscul. avenac. vel decoct. ras. corn. cerv.

Ventris torminū.

Sirup. violar. dohoc lentium. croc. olei amigd. dulc. recent. sine igne. sacchar. eand. cum decoct. avenaceis.

Rauedo & tussis.

Aquae rosarum, pulv. sumach. croc. remixtum.

Oculi defendendi.

Buti-

Faciei
pulcritu-
do.

Butirum recent. lot. cum aqua rosa-
rum unciam unam olei ovor. & amigdal.
dulc. ana unciam semis.

Faucium.

Si anginosa subfuit inflamatio, aquæ
flor. sambuc. unciam unam sirup. mo-
ror. unciam semis. nitri scrupulum unum
croc. gran. duo.

Nares
defenden-
dæ.

Olei amigdalæ. dulc. tantillo cam-
phoræ remixti.

Delirii &
aliorum.

Spirit. vini unciam unam, camphoræ
scrupul. unum. olei rhodin. gut. x. tepi-
de fronti, & temporibus.

Adversus precordior. anxietates, tre-
mores, convulsionem, & variolarum re-
trocessionem, essentiæ castorei drach-
mam unam camphoræ gran. iij. extract.
croc. gran. unum.

Per totum preterea morbi decursum,
decoct. hordei. rad. viperinæ ras. corn.
cervi. fol. scabiosæ, & card. benedict.

Reliquiæ
morbi.

In fine morbi nocivæ permanent re-
liquiæ, que peculiarem opem exposcunt,
si ultera mali moris, balsam. peruvian.
essent,

essent. succin. mirrhæ ana: vel butirum.
saturni.

Quid. quid. mali evenit; semper cum
internis purificantibus, lenioribus laxan-
tibus, per intervalla, ut tinctur, rabar-
bar. infus. herb. scabios. scord. ras. corn.
cerv. antimon. diaphoretic. parum pulv.
mirrhæ. ad deperditam sanguinis tempe-
riem restituendam. juvat hic exacta dicta,
fugiantur cibaria dura, falsa flatulenta.

Si quando propter inordinatam æris
constitutionem vel propter aliorum jam
egrotantium contagium, hec exanthe-
mata sunt pertimescenda, nam multum
omnino refert, ut corpus ad morbi im-
petum feliciter sustinendum antea bene
preparatur, ante morbi insultum omnino
sunt utilia laxantia non vero fortiora.

Preser-
vandi ra-
tio.

INOCULATIO.

EST nova practica nostris in tempori-
bus exorta; fit enim hoc modo. In
primis in promptu comparandum est exi-
guum

guum pus, (puta guttæ v. vel vi.) ad
 adolescente variolis discretis decumben-
 te inter maturandum depromptum quod
 parva fiala inclusum loco operationi af-
 signato deportandum est, ubi omnibus
 preparatis inoculando vulnuscule duo in-
 figenda sunt, unum in brachio, alterum
 in crure lateris oppositi; & pus prædic-
 tum penicillis applicandum, & ligaturis
 firmandum; non opus est ut incisiones fi-
 ant profundiores quam per cutem neque
 grano hordei longiores, penicilli ad fi-
 nem viginti quatuor horarum removen-
 di sunt, & ulcera emplasti diachilon,
 vel fol. braciſſæ operanda, & in futu-
 rum semel vel bis in die pro ratione
 quantitatis puris ibidem scatentis dete-
 genda, & medicanda. Circa diem octa-
 vum post operationem erumpere solent
 pustulæ, iis, quæ in discretarum gene-
 re ordinario contingere solent, haut dis-
 similes, præeunte febricula, & reliquis
 usitatis symptomatis, sed mitioribus. Quo
 ad

ad loca incisa, 4. die rubescunt, & in-
 flamantur, die 6. ad suppurationem ver-
 gunt, & pus ichorosum emittunt, quan-
 do major est evacuatio puris per ulcera
 hæc artificialia durante morbo, tanto mi-
 tior erit morbus.

Ad corpus inoculationi præparandum,
 si inoculandus sit ætatis juvenis boni ha-
 bitus, & absolutè sanus, nihil horum ne-
 cessarium videtur, sufficit temperati re-
 giminis ad tempus ante operationem ob-
 servatio. Reliqua autem quæ accidunt in
 hac operatione videbit curiosus in Au-
 thoribus qui de inoculatione loquuntur.

DE MORBILLIS.

IN scriptis Medicorum plerumque qui-
 dem morbilli simul cum variolis per-
 tractantur.

Medicatio morbillorum iisdem quam
 variolarum perficienda, acrimoniam cor-
 rigendo temperantibus, diluentibus, &
 demul-

demulcentibus: profunt pulveres absor-
bentes, & diaphoretici fixiores, item
emultiones, & decocta, quæ præcedenti
capite jam sunt uberius descripta.

Imprimatur.
Despuig Vic. Gen. & Offi.

Imprimatur
Quirós,

